

Buddhismus I (tematické okruhy ke zkoušce)

Komentář:

Vzhledem k tomu, že se k vám okruhy dostávají se zpožděním, berte je, prosím, jako orientační. U zkoušky se soustředíme především na ty pasáže z Lopézovy knihy *Příběh buddhismu*, které se překrývají s níže uvedenými okruhy. Z další literatury je požadovaná znalost *Džátak* (stačí si jich přečíst jen pár), *Sútry o znaku ne-já*, *Maháparinibbánasutty* a *Sútry o roztočení kola Zákona*. Okruh č. 1 je pouze orientační, nicméně se i na něj připravujte, zejména s ohledem na to, že bude součástí bakalářských tematických okruhů.

Základní studijní literatura

Povinná literatura

- Lopez, Donald, *Příběh buddhismu: Průvodce dějinami buddhismu a jeho učením*, Brno: Barrister & Principal 2003 (též 2. vydání).
Miltner, Vladimír, *Vznik a vývoj buddhismu*, Praha: Vyšehrad 2001.
Werner, Karel, *Náboženské tradice Asie: Od Indie po Japonsko, s přihlédnutím k Přednímu Východu*, (Religionistika 5), Brno: Masarykova univerzita 2002 (též 2. vydání).

Doporučená obecná literatura

Slovníky a atlasy

- Filipský, Jan, *Encyklopedie indické mytologie: Postavy indických bájí a letopisů*, Praha: Libri²2007 (1. vyd. 1998).
Johnson, Gordon, *Svět Indie: Indie, Pákistán, Nepál, Bhútán, Bangladěš a Šrí Lanka: Kulturní atlas*, Praha: Knižní klub – Balios 1998.
Lexikon východní moudrosti: Buddhismus, hinduismus, taoismus, zen, Olomouc: Votobia – Praha: Victoria Publishing 1996.

Obecná pojednání

- Conze, Edward, *Stručné dějiny buddhismu*, (Nové obzory 14), Brno: Jota 1997.
Lester, Robert C., *Buddhismus: Cesta k osvícení*, (Náboženské tradice světa 3), Praha: Prostor³2003 (1. vyd. 1997).

Požadovaná znalost pramenů

Džátaky

- Džátaky: Příběhy z minulých životů Buddhy*, (Prameny buddhismu 2), přel. Dušan Zbavitel, Praha: DharmaGaia 2007.

Sútra o znaku ne-já

- „Sútra o znaku ne-já“, přel. Miroslav Rozehnal, in: *Buddhovy rozpravy I*, Praha: DharmaGaia 1994, s. 16-20.

Sútra o roztočení kola Zákona (Dhammačakkappavattanasutta)

„Rozprava o roztočení kola Zákona“, přel. Jan Filipický, in: Dušan Zbavitel (ed.), *Základní texty východních náboženství II: Raný indický buddhismus*, Praha: Argo 2008, s. 10-12.

„Sútra o roztočení kola Zákona“, přel. Miroslav Rozehnal, in: *Buddhovy rozpravy I*, Praha: DharmaGaia – Sdružení přátel Indie 1994, s. 11-15.

„Rozprava o roztočení kola Zákona“, přel. Jan Filipický, in: *Duchovní prameny života: Stvoření světa ve starých mýtech a náboženstvích*, Praha: Vyšehrad²1997, s. 301-304 (1. vyd. *Prameny života: Obraz člověka a světa ve starých kulturách*, 1982, s. 250-253).

Maháparinibbáanasutta

„Maháparinibbáanasutta“, přel. Miroslav Rozehnal, in: *Buddhovy rozpravy IV*, Praha: DharmaGaia 1995.

Tematické okruhy

1) Historické souvislosti vzniku buddhismu

- Indové a jejich náboženství
- základní pojmy indického myšlení (*dharma, karma, sansára, átman, brahma*)
- dobové filozofické školy

Prameny:

Upanišady, přel. Dušan Zbavitel, Praha: DharmaGaia 2004.

Vacek, Jaroslav – Dušan Zbavitel, *Průvodce dějinami staroindické literatury*, Třebíč: Arca JiMfa 1996.

Zbavitel, Dušan (ed.), *Základní texty východních náboženství II: Raný indický buddhismus*, Praha: Argo 2008.

Literatura:

Miltner, Vladimír, *Vznik a vývoj buddhismu*, Praha: Vyšehrad 2001.

2) Gótama Siddhatta, Buddha Šákjamuni

- Buddhův legendární životopis, Buddha jako historická postava
- Buddha a buddhové
- buddhovská těla

Prameny:

„Maháparinibbáanasutta“, přel. Miroslav Rozehnal, in: *Buddhovy rozpravy IV*, Praha: DharmaGaia 1995.

Džátaky: Příběhy z minulých životů Buddhy, (Prameny buddhismu 2), přel. Dušan Zbavitel, Praha: DharmaGaia 2007.

Literatura:

- Armstrongová, Karen, *Buddha*, Brno: Barrister & Principal 2006.
- Bondy, Egon, *Buddha*, Praha : DharmaGaia ³2006 (1. vyd. Zbyněk Fišer, *Buddha*, [Portréty 34], Praha: Orbis 1968).
- Bosselier, Jean, *Buddha: Cesta probuzení*, Praha: Slovart 1997.
- Carrithers, Michael, *Buddha*, Praha: Odeon – Argo 1994.
- Conze, Edward, *Stručné dějiny buddhismu*, (Nové obzory 14), Brno: Jota 1997.
- Lopez, Donald, *Příběh buddhismu: Průvodce dějinami buddhismu a jeho učením*, Brno: Barrister & Principal 2003, s. 37-84.
- Werner, Karel, *Náboženské tradice Asie: Od Indie po Japonsko, s přihlédnutím k Přednímu Východu*, (Religionistika 5), Brno: Masarykova univerzita 2002, s. 109-117.
- Zotz, Volker, *Buddha*, Olomouc: Votobia, 1995.

3) Základní pojmy Buddhovy nauky

- čtyři vznešené pravdy
- dvanáctičlenný řetězec závislého vznikání
- osmidílná vznešená stezka

Prameny:

Bhavačakra (obrazový pramen).

„Rozprava o roztočení kola Zákona“, přel. Jan Filipický, in: Dušan Zbavítel (ed.), *Základní texty východních náboženství II: Raný indický buddhismus*, Praha: Argo 2008, s. 10-12.

„Sútra o roztočení kola Zákona“, přel. Miroslav Rozehnal, in: *Buddhovy rozpravy I*, Praha: DharmaGaia – Sdružení přátel Indie 1994, s. 11-15.

„Rozprava o roztočení kola Zákona“, přel. Jan Filipický, in: *Duchovní prameny života: Stvoření světa ve starých mýtech a náboženstvích*, Praha: Vyšehrad ²1997, s. 301-304 (1. vyd. *Prameny života: Obraz člověka a světa ve starých kulturách*, 1982, s. 250-253).

Literatura:

- Fišer, Ivo, *Filosofická koncepce nejstaršího buddhismu*, Praha: DharmaGaia 1992.
- Lester, Robert C., *Buddhismus: Cesta k osvícení*, (Náboženské tradice světa 3), Praha: Prostor ³2003 (1. vyd. 1997).
- Lopez, Donald, *Příběh buddhismu: Průvodce dějinami buddhismu a jeho učením*, Brno: Barrister & Principal 2003, s. 41-49.
- Werner, Karel, *Náboženské tradice Asie: Od Indie po Japonsko, s přihlédnutím k Přednímu Východu*, (Religionistika 5), Brno: Masarykova univerzita 2002, s. 118-138.